ASSOCIACIÓ EDUCATIVA INTEGRAL DEL RAVAL

Àmbit geogràfic: Local
Seu social: Barcelona
Forma jurídica: Associació (declarada d'utilitat pública)

- 28 persones treballadores
- 54 persones voluntàries
- 50 persones sòcies

NOMBRE ACTUAL DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS A LES PERSONES:

- 410 a serveis a la infància i la joventut
- 225 a usuàries a altres col·lectius: (Famílies)

www.aeiraval.org

Breu història de l'organització

L'AEIRaval és una entitat privada sense ànim de lucre que desenvolupa programes d'intervenció socioeducativa adreçats a infants, adolescents, joves en situació de vulnerabilitat i llurs famílies, que viuen al barri del Raval de Barcelona o les seves immediateses. L'entitat neix el 2003 quan un grup de persones voluntàries decideix visibilitzar els projectes socioeducatius que es desenvolupaven des dels anys 80 a través d'una altra entitat del barri. L'AEIRaval es constitueix amb el mateix equip d'aquests projectes, que compta amb una sòlida experiència i coneixement de l'entorn comunitari i que veu en l'AEIRaval un recurs molt valuós per a donar una millor resposta a les necessitats del barri. Així doncs, l'entitat compta amb una sòlida experiència en el desenvolupament de projectes innovadors amb infants, adolescents, joves i famílies en situació de vulnerabilitat. L'any 2007 la Generalitat reconeix els serveis de l'AEIRaval com a Centre Obert; el 2011, és declarada Entitat d'Utilitat Pública i el setembre del 2014, l'entitat fa un pas més en una aposta per consolidar un model propi d'acompanyament a infants, adolescents, joves i famílies en situació de vulnerabilitat a través de la inauguració de 2 nous espais i esdevenir, així, un agent capdavanter en l'atenció socioeducativa.

Missió

L'AEIRaval vol esdevenir un agent socioeducatiu referent del territori, adaptant-se a cadascuna de les realitats individuals i col·lectives de cada infant, jove i família per promoure una societat més inclusiva i equitativa. En coherència a aquesta visió, l'AEIRaval té com a missió acompanyar infants i joves del territori i els seves famílies, mitjançant projectes socioeducatius integrals per a promoure la igualtat d'oportunitats. Aquesta missió es concreta en 4 grans objectius generals: 1) Acompanyar infants i joves en el seu procés de desenvolupament integral, per tal de garantir l'equitat; 2) Acompanyar les famílies com a agents de canvi en el procés de desenvolupament dels seus fills i filles; 3) Generar oportunitats per a què cada menor desenvolupi les seves habilitats i potencialitats pel seu futur personal i professional, com a persones actives de la societat; 4) Potenciar l'autoconeixement, la confiança i les relacions positives, des del respecte a la diversitat.

Descripció de l'activitat

L'AEIRaval és una entitat de base educativa que promou iniciatives adreçades a infants, joves (i llurs famílies) en situació de vulnerabilitat, que viuen al barri del Raval o al Districte de Ciutat Vella. La intervenció s'articula entorn a 3 grans eixos: infants de 3 a 15 anys; joves de 16 a 21 anys; famílies. S'intervé a 4 nivells que són del tot complementaris i necessaris: individual, grupal, familiar i comunitari.

La majoria d'iniciatives que es promouen, es contextualitzen en el marc dels 2 serveis de centre obert que gestiona l'AEIRaval. Endemés, i com a complement a aquests serveis, es desenvolupen projectes específics que doten de profunditat l'acció desenvolupada des dels 2 centres oberts.

L'AEIRaval està formada per un equip de 28 professionals, 44 voluntàries, així com estudiants en pràctiques. Compta amb 3 psicòlogues que formen part de l'estructura de l'entitat, un fet insòlit en relació a la resta d'ens d'aquesta naturalesa. D'altra, l'AEIRaval compta des del 2017 amb diferents comissions de treball formades per professionals de l'equip tècnic i educatiu de l'entitat i referents externs vinculats a grups de recerca de diferents universitats públiques catalanes.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

INKLUDO: INCLUSIÓ D'INFANTS I ADOLESCENTS AMB DISCAPACITAT I/O PROBLEMÀTIQUES DE SALUT MENTAL ALS CENTRES OBERTS

Breu descripció

L'INKLUDO, és una iniciativa pionera té per objectiu impulsar una nova metodologia de treball per facilitar i normalitzar la inclusió d'infants i adolescents d'entre 3 i 16 anys amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental en les dinàmiques de l'entitat, com a estratègia per assolir una major equitat.

La iniciativa neix l'any 2016 per donar resposta a un dels objectius del Pla estratègic de l'AEIRaval 2016-2020 (que ha comptat amb la participació de 174 infants i adolescents, 85 famílies, 88 voluntàries de l'entitat i 22 professionals d'altres serveis): "Fomentar el reconeixement de la diversitat des d'un principi d'inclusió socioeducativa", i específicament: "Desenvolupar un Pla d'atenció a infants, adolescents o joves amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental".

Des d'aleshores i fins a l'actualitat, s'han promogut una sèrie d'accions (que s'esmentaran a la secció dels objectius assolits) orientades: 1) a curt termini: a la implementació, validació i consolidació d'un model innovador d'acció socioeducativa per a la inclusió d'infants i adolescents amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental en les dinàmiques de centre obert; 2) a mitjà i llarg termini: la transferència d'aquest model a les 27 entitats adherides a la "Xarxa de Centres oberts d'atenció a la infància i l'adolescència de Barcelona" de la qual, l'AEIRaval n'és membre de l'Equip Motor, així com d'altres organitzacions de naturalesa similar del territori català.

L'INKLUDO neix per donar resposta a un buit existent al conjunt de centres oberts del territori, que no compten amb estratègies ni metodologies per acompanyar aquests/es infants i adolescents, fet que limita les seves possibilitats de desenvolupament. A més, es configura com un recurs molt necessari en un context com l'actual, en què la pandèmia de la COVID ha agreujat les problemàtiques de salut mental d'infants i adolescents, especialment aquells i aquelles que es troben en una situació de major vulnerabilitat.

Aportació de valor de la iniciativa

- Innovació: impuls d'una nova metodologia de treball inexistent fins a dia d'avui per enfortir l'acció socioeducativa dels centres oberts
- Pertinença: aposta consensuada a nivell tècnic que connecta amb les necessitats expressades per la comunitat educativa de l'AEIRaval.
- Rellevància: iniciativa del tot necessària en un context que ha generat un increment sense precedents de les problemàtiques de salut mental d'infants i joves i dels diagnòstics.
- Rigor: des de l'inici del projecte s'ha comptat amb l'assessorament del grup de recerca Diversitat i Orientació- de la UAB i amb la transferència de l'experiència a les administracions públiques.
- Potencial de transformació: l'avaluació duta a terme evidencia impactes directes i tangibles en les persones participants i les seves famílies, però també en l'equip educatiu de l'entitat i altres agents de la comunitat.
- Potencial de transferència: la metodologia d'intervenció aspira a ser transferida als 30 centres oberts de la ciutat.

Necessitat a la que respon

A NIVELL EXTERN: 1) Absència d'una metodologia d'intervenció específica als centres oberts per acompanyar infants i adolescents amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental, fet que limita les seves possibilitats de desenvolupament i aprenentatge; 2) Infrautilització dels centres oberts per part d'aquestes persones degut a la segmentació de l'oferta d'activitats a la ciutat i a la falta d'una estratègia d'informació i acollida específica; 3) Manca d'experiències en altres entitats d'atenció a la infància i l'adolescència del territori o bé l'existència d'experiències no reeixides; 4) Limitacions en el diagnòstic d'aquestes persones (que no arriben fins els 6 anys); 5) Interès creixent per part de professionals de l'àmbit educatiu, social i de salut que intervenen amb aquest col·lectiu per establir processos de treball en xarxa com un element facilitador de l'èxit educatiu en els processos inclusius.

A NIVELL INTERN (AEIRaval): 1) Manca de recursos de l'entitat per realitzar un acompanyament socioeducatiu coherent a les necessitats d'aquestes persones; 2) Manca de competències per part de l'equip educatiu de l'entitat en l'àmbit de les discapacitats i/o la salut mental; 3) Manca de coordinació interna que dificulta la coherència i sostenibilitat de la intervenció; 4) Absència d'una estratègia a nivell d'entitat per abordar aquesta problemàtica, fet que dificulta l'establiment d'accions coherents amb una visió a mitjà i llarg termini.

Principals objectius assolits

- OE1. Realitzar una anàlisi de necessitats d'aquest col·lectiu de l'AEIRaval: ASSOLIMENTS: 1) Creació de la Comissió Discapacitat; 2) Avaluació de les necessitats d'infants i adolescents de l'AEIRaval amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental.
- OE2. Promoure un procés de formació específica a l'equip educatiu de l'AEIRaval, que es pugui ampliar a famílies i territori. ASSOLIMENTS: 1) Formació interna de l'equip educatiu.
- OE3. Establir sinèrgies amb ens que treballen amb aquest col·lectiu, per tal de compartir plans de treball. ASSOLIMENTS: 1) creació d'una xarxa de treball; 2) desenvolupament del Projecte de recerca "La inclusió socioeducativa d'infants, adolescents i joves amb discapacitat i/o problemes de salut mental a Barcelona".
- OE4. Implementar, validar i consolidar una proposta de treball inèdita en l'àmbit de
- l'acompanyament a aquest col·lectiu en el marc d'un centre obert. ASSOLIMENTS: 1) incorporació de RRHH per a la intervenció directa; 2) disseny de la proposta d'intervenció; 3) disseny d'un banc de recursos; 4) implementació d'una prova pilot i avaluació; 5) consolidació de la metodologia.
- OE5. Transferir la metodologia de treball a altres ens del territori. ASSOLIMENTS: Presentació del projecte en 2 sessions: 1) la recerca aplicada col·laborativa en l'àmbit social (26/4/22) : 2) Sessió de presentació i treball en el marc de la xarxa XCO (21/04/2022); Presentació del projecte a l'IERMB juntament amb el grup DO.

Principals resultats obtinguts

- OE1: 1) Creació Comissió Atenció a la Discapacitat de l'AEIRaval, formada per 5 professionals de l'equip de l'AEIRaval i 2 persones de l'equip del grup DO-UAB. 2) Elaboració del document "Avaluació de les necessitats d'infants i adolescents amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental a l'AEIRaval".
- OE2: 1) Formació de 16 persones de l'equip educatiu de l'AEIRaval; 2) Difusió del projecte a
- 12 professionals vinculats a organitzacions del territori (Barcelona), de l'àmbit de l'educació i la salut.
- OE3: 1) Creació d'una xarxa de treball formada pel Departament de Salut, Infància i l'Institut Municipal de Persones amb discapacitat de l'Ajuntament de Barcelona, el grup de recerca DO de la UAB i l'AEIRaval;2) Desenvolupament del Projecte de recerca "La inclusió socioeducativa d'infants, adolescents i joves amb discapacitat i/o problemes de salut mental a Barcelona" en el marc de la convocatòria "Projectes de Reflexió" del Palau Macaya on participen més de 100 professionals de l'àmbit social, educatiu i de salut, que han de possibilitar la construcció d'un model d'intervenció amb aquest col·lectiu.
- OE4: 1) Contractació de 2 psicòlogues que s'incorporen a la plantilla de l'AEIRaval i que
- lideraran l'acció directa amb infants i adolescents; 2) Implementació i avaluació prova pilot (curs 21-22); 3) Implementació projecte amb el conjunt d'infants del centre obert 3-16.
- OE5: 2 sessions de presentació; transferència de la metodologia a 82 persones (28 a la 1a jornada i 54 a la segona)

Abast de l'experiència

PRODUCTES GENERALS:

- Document de síntesis del projecte "La inclusió socioeducativa d'infants, adolescents i/o joves amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental als Centres Oberts": estableix el marc conceptual i metodològic i operatiu.
- Vídeo recull de l'experiència d'aquest projecte: Veure'l

PRODUCTES ESPECÍFICS VINCULATS MODEL D'INTERVENCIÓ QUE ASPIRA A SER TRANSFERIT:

- Fitxa de derivació dels serveis socials bàsics i especialitzats per a l'entrada de nous infants als serveis de Centre Obert
- Document marc: estableix la visió, missió i els objectius generals, específics i operatius del model de intervenció.
- Protocol d'actuació: estableix: 1) criteris d'accés a la intervenció; 2) Pla d'acollida; 3) Entrevista d'acollida a la família i a l'escola; 4) Pla d'acció individual; 5) Diari de camp.
- Protocol de coordinació multiservei: proposta de coordinació interna (professionals de l'ens) i externa per garantir la coherència en les accions.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 3
Membres equips directius: 10
Sòcies: 54
Ateses: 225
Altres: 2

Principals factors clau d'èxit

- Necessitat compartida: el projecte neix des de la constatació per part de diferents agents de la necessitat de fer un pas més en el paradigma d'intervenció amb aquest col·lectiu. Aquest element, esdevé facilitador, tant en les etapes inicials del projecte, com en la seva fase de desenvolupament posterior.
- Sensibilització: atesa la manca d'experiències similars al territori, s'inverteixen esforços en la sensibilització, com a element possibilitar del canvi.
- Suport i assessorament extern: des de l'inici, s'aposta per comptar amb l'assessorament del grup de recerca Diversitat i Orientació (DO) de la UAB, expert en l'àmbit de la diversitat, que dóna suport, entre d'altres, a la generació d'un marc conceptual comú, així com al disseny d'un pla de treball integral amb visió a mitjà i llarg termini.
- Treball en xarxa: com a condició per a la generació de coneixement compartit, però també per a la posterior transferència de la metodologia de treball al territori.
- Motivació: interès dels i de les professionals de l'àmbit social, educatiu i de salut per iniciar processos de treball en xarxa, com un element facilitador de l'èxit en els processos inclusius.
- Institucionalització: aposta per part de l'equip directiu i la Junta de l'AEIRaval per avançar en aquest nou paradigma de treball, dotant dels recursos humans, recursos formatius i econòmics adequats per poder-ho dur a terme.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

- D'una banda, el Projecte aposta per l'articulació d'un model de governança en l'atenció socioeducativa d' infants i adolescents amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental inexistent als centres oberts de de Catalunya fins a dia d'avui. Actualment, el territori català no compta amb models de treball en xarxa que impliquin transversalitat en l'acompanyament a infants, adolescents i joves amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental des d'una lògica de treball compartit entre els centres oberts i els serveis especialitzats (educatius, de salut i socials). Aquesta segmentació atempta contra el principi d'equitat educativa, limitant les possibilitats de gaudi d'uns processos personals, educatius, relacionals, etc. en igualtat de condicions que la resta d'infants, adolescents i joves participants dels centres oberts i, per tant, de desenvolupament i aprenentatge.
- De l'altra, l'INKLUDO pretén contribuir a modificar el paradigma d'intervenció amb aquest col·lectiu transitant des d'una mirada centrada en el dèficit i la discapacitat a una altra focalitzada en l'apoderament i la capacitat. Es tracta, per tant, de fer efectiu un dels principis bàsics de la intervenció en el marc dels centres oberts segons la qual, infants, adolescents, joves i llurs famílies són els protagonistes de la intervenció. En aquest sentit, es plantegen tot un seguit d'accions i estratègies, inèdites també en el marc dels centres oberts, que han de propiciar la presa de decisions, l'autonomia i l'apoderament d'aquestes persones.

Dificultats i reptes superats

- Manca d'experiències al territori català en el marc dels centres oberts. Si bé és cert que existeixen experiències incipients, com per exemple, els Plans de treball compartits dels Centres de serveis socials, les taules de salut mental o el programa Konsulta'm, el territori català no compta amb experiències similars en l'àmbit dels centres oberts, fet que, d'entrada, esdevé un element dificultador.
- Segmentació en l'atenció dels serveis a la infància, adolescència i joventut amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental del territori i la desconnexió entre aquests serveis: les pròpies dinàmiques de treball d'aquests ens requereixen en fases inicials del projecte d'una acurada tasca de sensibilització i de l'establiment de diàlegs per generar les condicions que possibilitin el futur desplegament d'aquesta nova metodologia de treball.
- Dificultats en la recerca de finançament públic de la proposta.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

L'INKLUDO és una iniciativa que neix per donar resposta a una necessitat, no només d'entitat (micro), sinó sobretot de territori (macro), i que es relaciona amb la manca d'equitat que pateixen infants i adolescents amb discapacitat i/o problemàtiques de salut mental, tant en l'ACCÉS als centres oberts, com en els PROCESSOS de desenvolupament personal, educatiu, de lleure, etc., com en els BENEFICIS que els comporta participar d'aquest tipus de recursos.

La nostra missió com a entitat és poder desenvolupar el projecte amb les garanties i optimització dels recursos obtinguts. Ara bé, paral·lelament, s'està fent una tasca per part dels professionals i direcció de l'entitat per a que aquesta proposta a mig termini pugui estar transferida als serveis de centre obert, tenint així una comunicació i recolzament continuat amb l'IMSS (Institut Municipal de serveis socials) i amb el IMPD (Institut Municipal de persones amb discapacitat) de l'Ajuntament de Barcelona.

El fet de formar part de la Xarxa de Centres Oberts de Barcelona, és un factor facilitador pel que fa a la transferència de la iniciativa a d'altres centres oberts de la ciutat, atès que ja es compta amb unes estructures i procediments de treball previs.